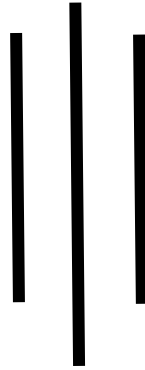

गाउँसभाको बैठकमा उपाध्यक्ष तथा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा
समितिका संयोजक

श्री मनकुमारी बुढा (विष्ट)ज्यूबाट प्रस्तुत

आ.व. २०७५/०७६ को

वार्षिक बजेट वक्तव्य

भूमे गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
रुकुम (पूर्व)

१५ असार, २०७५

१. सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपाली जनताको प्रतिनिधि संस्था संविधानसभाबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधान घोषणा भई संविधान कार्यान्वयनका खातिर स्थानीय तह, प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेश सभाको निर्वाचन सम्पन्न पश्चात देशमा संविधानले परिकल्पना गरेको तीनै तहको सरकारले पूर्णता पाएको छ । संघात्मक राज्यमा स्थानीय तहको सरकारको हैसियतले पहिलो वर्ष अभ्यास र अनुभव गरी दोस्रो पटकको बजेट यस गरिमामय सभासमक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा थोरै परिपक्वता र धेरै गौरवको अनुभूति गरिरहेको छु ।
२. यस ऐतिहासिक अवसरमा सर्वप्रथम म देशको आमूल परिवर्तनका लागि नेपाली जनताले विभिन्न कालखण्डमा गरेका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, संघर्ष तथा महान जनयुद्ध लगायत अन्य सबै आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने महान् शहीदहरु प्रति उच्च सम्मानका साथ हार्दिक श्रद्धान्जली प्रकट गर्दछु । साथै, घाइते तथा बेपत्ता नागरिकहरुप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । राजनीतिक-सामाजिक परिवर्तनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने सबै अग्रजहरुप्रति आदरभाव प्रकट गर्दछु ।
३. स्थानीय तहको गठन पश्चात संघीयता कार्यान्वयन र लोकतन्त्र संस्थागत हुनुका साथै जनप्रतिनिधिहरु मार्फत स्थानीय स्तरको मागमा आधारित विकास र शासन संचालनमा जनता आफै प्रत्यक्ष सहभागी हुने अवसर प्राप्त भएको छ। हाम्रो लागि संघीयता र स्थानीय तहको सरकार कार्यान्वयन अभ्यासका दृष्टिकोणले केही नयाँ छ भने प्रारम्भिक चरण भएकाले सबै स्थानीय सरकारका सबै संयन्त्रहरु परिपूर्ण नभएको अवस्था छ । यसर्थ, हाम्रो वर्तमान जटिल एवं चुनौतिपूर्ण भएता पनि विगत गौरवपूर्ण छ, र हाम्रो भविष्य उज्वल र सम्भावनायुक्त छ । विगतको केन्द्रीकृत र एकात्मक शासन व्यवस्थाले सिर्जना गरेका सबै प्रकारका असमानता, उत्पिडनहरुको अन्त्य गर्दै सबैको समान र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी दिगो, फराकिलो आर्थिक वृद्धिका साथ आर्थिक विकास गर्दै सबै नेपाली जनताको मुहारमा खुशी ल्याउने नेपालको संविधानको अभिष्ट पूरा गर्नुछ । यसका लागि स्थानीय तहको सरकारको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुने मैले ठानेको छु । हाम्रो विकासका लागि हामी आफैले नै छनौट र कार्यान्वयन गर्न संवैधानिक रुपमा अधिकार सम्पन्न भएकाले पनि स्थानीय तहको सरकार साधन स्रोत सम्पन्न बनाउन आवश्यक छ । सुरुवातीको चरण भएकाले नवीनतम् सौँच र अधिकतम् प्रयासले स्थानीय तहको जग बलियो बनाउने विशेष अवसरको रुपमा पनि लिएको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

४. नेपालको संविधान निर्माण, कार्यान्वयनका साथै स्थानीय तहको निर्वाचनले नेपाली जनतालाई स्थानीय तहको शासन संचालन तथा विकास निर्माणमा प्रत्यक्ष रूपमा आफै सहभागी हुन पाउने गरी ऐतिहासिक रूपमा अझ बढी अधिकार सम्पन्न बनाएको छ । यस मानेमा राजनैतिक क्षेत्रमा हामीले ऐतिहासिक फड्को मारेका छौं । राजनीतिक प्रणालीप्रति नागरिकको भरोसा पुनर्स्थापित भएको छ । अबको बाटो जनचाहना अनुरूपको विकास निर्माण र दिगो, फराकिलो र तीव्र आर्थिक वृद्धि र समतामूलक वितरण सहितको आर्थिक विकास गरी देशलाई समुन्नत बनाउनु हो । यो समयलाई आर्थिक—सामाजिक रूपान्तरणको अवसरको रूपमा सदुपयोग गरी संविधान र जनचाहना अनुरूप आत्मनिर्भर र स्वाधीन अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने स्वस्थ प्रतिस्पर्धात्मक अर्थ व्यवस्था हाम्रो प्रस्थान बिन्दु हो भने समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र हाम्रो गन्तव्य हो ।
५. नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू, चौधौं आवधिक योजनाले परिलक्षित गरेका उद्देश्यहरू तथा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गरी सन् २०३० सम्म नेपाललाई मध्यमस्तरीय आय भएको मुलुकमा स्तरोन्नति गर्ने मुलुकको लक्ष्यलाई आधार मानी यस गाउँपालिकामा पनि स्थानीय माटो सुहाउँदो गुरुयोजना तर्जुमा सोको मूल्य मान्यता र प्रथामिकता बमोजिम बजेट तथा योजना निर्माण गर्दै सोहीअनुरूपको बजेट चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन गरिएको छ ।
६. उचित मापदण्ड, प्रक्रिया र योजना नबनाई हचुवामा बजेट बाँडफाँड गर्न खोज्दा लक्षित समूह, कार्यक्रम, प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूबाट अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न नसकिने यथार्थ हाम्रो विगतको तीतो अनुभव छ । बजेटको वस्तुगत विनियोजन र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि राजनीतिक स्थिरता, व्यवसायिक कर्मचारीतन्त्र र सहयोगी समाज निर्माण आवश्यक देखिन्छ । प्राकृतिक स्रोत साधनको प्रचुरता, कृषि, पर्यटन, व्यापारको अधिक सम्भावना बोकेको यस गाउँपालिकामा आर्थिक समृद्धि र विकासका थुप्रै सम्भावनाहरू रहेका छन् ।

अध्यक्ष महोदय,

७. यी सम्भावनाहरूलाई मूर्तरूप दिन यस गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रमा देखिएका मूलभूत चुनौतिहरू यस प्रकार प्रस्तुत गरेको छुः

(क) स्थानीय तहको सरकार कार्यान्वयन

लामो समयदेखि एकात्मक र केन्द्रीकृत राज्य प्रणालीको अभ्यास भईरहेको अवस्थामा संघीयता र स्थानीय तहको सरकार नौलो प्रयोग हो । नवगठित गाउँपालिकाको संस्थागत, प्राविधिक र स्रोत परिचालन क्षमता वृद्धि गर्ने तथा पूर्वाधार निर्माणको लागि आवश्यक आन्तरिक स्रोतको व्यवस्था र सन्तुलन गर्ने कार्य हाम्रो लागि निकै चुनौतिपूर्ण छ ।

(ख) कार्यान्वयन क्षमता वृद्धि

यस गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने विकास आयोजनाहरूको कमजोर तयारी र व्यवस्थापकीय क्षमता, निर्माण व्यवसायीको कमजोर वित्तीय र प्राविधिक क्षमता, कानूनी, नीतिगत र प्रक्रियागत जटिलताका कारण आयोजनाहरू तोकिएको समय सिमाभित्र सम्पन्न हुन नसक्ने तथा आयोजना कार्यान्वयनमा संलग्न सरोकारवालाहरूको काम गर्ने उत्साहमा कमी, नतिजा प्राप्ति प्रतिको उदासिनता र समग्र मानवीय क्षमताको कमीका कारण कार्यान्वयन क्षमता कमजोर हुने देखिन्छ । तसर्थ, संरचनागत अन्वयौलता हटाएर विनियोजन, अनुगमन र व्यवस्थापनमा प्रभावकारिता ल्याई लक्ष्य बमोजिम कार्यसम्पादन गर्नु चुनौतिपूर्ण छ ।

(ग) आन्तरिक उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि

स्थानीय माटो र हावापानी सुहाउँदो उत्पादनका साधनहरूमाथि उत्पादक शक्तिको पहुँच वृद्धि गरी सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको लगानी सहकार्यबाट उत्पादकत्व र उत्पादन वृद्धि गर्नुपर्ने

चुनौति छ । उत्पादित वस्तुको उचित बजार व्यवस्थापनका माध्यमबाट आन्तरिक तथा बाह्य बजार सुनिश्चित गर्नु अर्को चुनौति रहेको छ ।

(घ) औपचारिक अर्थतन्त्रको विकास

आर्थिक क्षेत्रको ठूलो हिस्सा औपचारिक क्षेत्रभन्दा बाहिर रहेको कारण अर्थतन्त्रको वास्तविक पहिचान गर्न गाह्रो छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको स्थापना हुन नसकेको अवस्थामा सबै आर्थिक कारोबारहरूलाई औपचारिक दायरामा ल्याई सबै आर्थिक कारोबारहरू बैकिङ प्रणाली मार्फत् गर्ने कार्य चुनौतिपूर्ण छ ।

(ङ) सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तरीयता र संरक्षण

सार्वजनिक निर्माण कार्यको सुक्ष्म सुपरिवेक्षण, निर्माण व्यवसायीहरूको कमजोर क्षमता र सघन अनुगमनको अभावमा निर्माण भएका संरचनाहरू छोटो समयमा नै जीर्ण र लथालिङ्ग हुने गरेका छन् । सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर कमजोर रहेको अवस्थामा यसमा सुधार गरी सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर वृद्धि गर्नुपर्ने र दोहोरो खर्च रोक्नुपर्ने र निर्मित सार्वजनिक सम्पतीको उचित उपयोग र संरक्षण कार्य चुनौतिपूर्ण छ ।

(च) सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको विकास

भौगोलिक विकटताका साथै सूचना तथा सञ्चारको पहुँच नभएकाले विकास निर्माण, कार्यान्वयन, आपसी समन्वय, सेवा प्रवाहका क्रममा असहजता पैदा हुनुका साथै लागत समय र स्रोत महँगो पर्न जान्छ । गाउँपालिकाभित्रका सबै जनताले सूचना तथा सञ्चारमा सहज रूपमा पहुँच स्थापित गर्नका लागि आवश्यक सूचना तथा सञ्चार प्रविधिहरूको पूर्वाधारहरूको निर्माण र निजी क्षेत्रलाई आकर्षण गर्ने कार्य पनि चुनौतिपूर्ण छ ।

(छ) सुशासन अभिवृद्धि

सबै वर्ग क्षेत्रको अर्थपूर्ण सहभागिता, कानूनको परिपालना, सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता, सुदृढ र सक्षम संस्थागत सुशासन कायम गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता ल्याउने तथा व्यवसायिक कर्मचारीतन्त्र र सहयोगी समाजको निर्माण गर्ने कार्य चुनौतिपूर्ण छ ।

अध्यक्ष महोदय,

८. हाम्रा सामु माथि उल्लिखित जस्तै थुप्रै चुनौतिहरू रहेता पनि बलियो नेपालको जगको रूपमा रहेको स्थानीय तहलाई मजबुट बनाउन आम जनताको उल्लेख्य तत्परता र सहभागिता, झारा प्रथा तथा मुद्रा परिचालन लगायतका प्रचुर सम्भावनाहरूको परिचालन मार्फत समृद्ध भूमे निर्माण गरी यहाँका नागरिकको जीवनस्तरमा गुणस्तरीयता ल्याउने अवसर प्राप्त भएको छ । विद्यमान अवसरहरूको सदुपयोग र चुनौतिहरूको सामना गर्ने गरी आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ। यो बजेटका उद्देश्यहरू यसप्रकार प्रस्तुत गरेको छुः

- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवामा आम जनताको पहुँच स्थापित गरी सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने,
- स्थानीय तहको सरकारको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरी संविधान कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने,
- आर्थिक सामाजिक विकासका संभावनाहरूको खोजी गरी कार्यान्वयनको उपयुक्त व्यवस्था मिलाउने,
- स्थानीय स्रोत साधनको समुचित परिचालन मार्फत दिगो, समावेशी र उच्चदरको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने,
- आर्थिक स्थायित्व कायम गर्ने तथा लगानीको वातावरण निर्माण गर्ने,

९. यी उद्देश्यहरू हासिल गर्नको लागि आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ बजेटका प्राथमिकताहरू देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छः

- कृषिको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण र यान्त्रिकरण
- संघीयता कार्यान्वयन
- उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि,
- सहकारी र रोजगारी प्रवर्द्धन
- पर्यटन पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन
- सूचना तथा संचार प्रविधिको विकास र गुणस्तर,
- स्थानीय सडकको निर्माण र स्तरोन्नति,
- लघु तथा साना जलविद्युत उत्पादन, प्रसारण र वितरण,
- शहरी विकास
- शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपाली र सरसफाई
- लैंगिक समावेशीकरण, लक्षित समूह विकास कार्यक्रम,
- वन तथा भू-संरक्षण, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन ।
- संस्थागत विकास तथा शासकीय सुधार ।

अध्यक्ष महोदय,

१०. अब यिनै चुनौति, उद्देश्य र प्राथमिकताको सेरोफेरोमा रहेर तयार गरिएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमहरु देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

संघीयता कार्यान्वयन

११. नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएबमोजिम स्थानीय तहको सरकारले कार्यपालिकीय, व्यवस्थापकीय र न्यायपालिकीय हैसियत प्राप्त गरेको अवस्थामा गाउँ गाउँमा सिंहदरबारको अधिकार स्थानान्तरण भएको छ। स्थानीय तहले सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कार्यहरु आफैं सञ्चालन गर्न सक्ने अवस्थाको सिर्जना गर्न

संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले अन्तर स्थानीय तह वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत वित्तीय अनुदान र सःशर्त अनुदान प्रदान गरेको छ । साविकमा विषयगत मन्त्रालयहरूबाट सम्पादन भइरहेका तर नेपालको संविधानको अनुसूची - ८ मा व्यवस्था भएका अधिकांश कार्यहरू स्थानीय तहबाटै संचालन हुने गरी स्रोत उपलब्ध गराइएकोमा सोही अनुरूप बजेट विनियोजन भएको छ । संघबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, लघु जलविद्युत, महिला तथा बालबालिका, पशु र कृषि क्षेत्रको चालु प्रकृतिको रू. ९ करोड ९८ लाख सःशर्त अनुदानको रूपमा अनुदान प्राप्त भएको छ भने प्रदेशबाट बहुउद्देश्यीय सभागृह तथा खेलमैदान निर्माणका लागि रू. ९६ लाख सःशर्त अनुदान प्राप्त भएको छ । यसै गरी बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत १४ लाख १३ हजार रकमको सुनिश्चितता भएको छ । सःशर्त अनुदान सहित प्राप्त कार्यक्रमलाई सोही क्रियाकलाप अनुसार कार्ययोजना बनाई गाउँ कार्यपालिका तथा सम्बन्धित विषयगत शाखा तथा इकाईबाट कार्यान्वयनमा ल्याउने व्यवस्था गरिएको छ ।

आर्थिक विकास

कृषि उत्पादकत्व वृद्धि: भूमेको समृद्धि

१२. कृषि पेशालाई सम्मानजनक पेशाको रूपमा विकास गरी आय तथा रोजगारी सिर्जना, दिगो र सन्तुलित विकास, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा र कृषि क्षेत्रको रूपान्तरणबाट आर्थिक समृद्धिका लागि कृषि क्षेत्रमा पर्याप्त लगानी गरिनेछ । निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक एवं प्रतिस्पर्धात्मक कृषि प्रणालीमा रूपान्तरण गरी दिगो कृषि विकासको माध्यमबाट जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन स्थानीय आवश्यकता र सम्भाव्यता अनुरूप कृषि क्षेत्रको विविधिकरण र व्यवसायिकरणमा जोड दिइनेछ ।

१३. प्रमुख बालीहरूको उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने नेपाल सरकारको नीतिलाई आत्मसात गर्दै थोपा तथा कुलो सिंचाई, मलखाद, बीउ बिजनको उपलब्धतामा सुधार गरिनेछ । मारिड बहुउद्देश्यीय कृषि अनुसन्धान केन्द्रको व्यवस्थापन तथा स्तरोन्नतिका लागि रू. २५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१४. संविधान प्रदत्त खाद्य सम्बन्धी अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने तथा आधारभूत खाद्य वस्तुको उत्पादनमा आत्मनिर्भरता हासिल गर्न कृषि प्रसार तथा बाली विकास कार्यक्रम मार्फत माटो परिक्षण र कृषि ल्याब, नर्सरी उत्पादन, संकलन केन्द्र कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । सहूलियतपूर्ण कृषि ऋणको व्यवस्था, **एक घर एक करेसाबारी**, नमूना कृषि फर्म सञ्चालन लगायतका कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ । समग्र कृषि क्षेत्रतर्फका कार्यक्रमहरूको लागि **रु. एक करोड ४७ लाख रकम** विनियोजन गरिएको छ ।

१५. निजी, सरकारी र सहकारी साझेदारीको अवधारणा अनुरूप कृषि क्षेत्रको विविधिकरण र व्यवसायिकरणका लागि कृषि विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । कृषि तथा पशु बीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पहलकदमी र व्यवस्था गरिनेछ । प्राङ्गारिक मल निर्माणलाई व्यवस्थित गरेर **अर्ग्यानिक उत्पादन: भूमेको पहिचान** भन्ने नारा कार्यन्वयनका लागि अर्ग्यानिक उत्पादन निर्यात प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेट विषयगत शाखा तथा इकाईबाट कार्यान्वयन हुने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

१६. भौगोलिक परिवेश, तुलनात्मक लाभ र बाली विशेष अनुसारको कृषि उत्पादन क्षेत्रहरू मार्फत कृषि उपज उत्पादन, भण्डारण, प्रशोधन र बजारीकरणका लागि यस गाउँपालिका अन्तर्गत खाबाड बगरमा चालु आर्थिक वर्षमा निर्मित कृषि उपज संकलन तथा प्रवर्द्धन केन्द्रलाई सञ्चालनमा ल्याइनेछ । यस वर्ष चुनबाड गैरीगाउँ बजारमा एक कृषि उपज संकलन तथा प्रवर्द्धन केन्द्र स्थापनाको लागि **रु. १२ लाख विनियोजन** गरिएको छ ।

१७. कृषिको अभिन्न अङ्गको रूपमा रहेको पशु स्वास्थ्य र नियमन, प्रजनन र प्रसार कार्यक्रमलाई नियमित रूपमा बढावा दिन र नश्ल सुधार लगायत पशु सेवा तर्फको कार्यक्रमका लागि **रु. ४० लाख** बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

१८. कृषिको प्रमुख आधार सिंचाई भएकोले सिंचाई आयोजना संचालनको लागि जनसंख्या र भौगोलिक अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा बजेट विनियोजन गरिएको छ । यसको लागि **रु. ४४ लाख ४७ हजार** रकम छुट्याइएको छ ।

उद्योगको स्थापना: रोजगारी र समृद्धिको सम्भावना

१९. औद्योगिक क्षेत्रमा बाह्य लगानी बढाउन स्थानीय स्रोत साधन र कच्चा पदार्थमा आधारित तत्काल रोजगारी सिर्जना गर्ने उद्योगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। जसका लागि सार्वजनिक निजी साझेदारी अनुसार उद्योग क्षेत्र विकासका लागि पूर्वाधार तयारीका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ । घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन तथा वातावरण निर्माणका लागि **रु. १० लाख** विनियोजन गरिएको छ ।

२०. उद्यम विकास प्रवर्द्धन र स्थानीय उत्पादनको मूल्य स्थानान्तरण वा अन्य सम्भावनायुक्त क्षेत्रमा उद्योग स्थापनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रतिवेदन बमोजिम ठोस कदम चालिनेछ । जसका लागि आवश्यक रकम समेत विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु ।

पर्यटन क्षेत्रको पहिचान: संस्कृति संरक्षणमा हाप्रो अभियान

२१. कृत्रिम तथा ऐतिहासिक पर्यटन विकासका लागि पर्यटन पूर्वाधार निर्माण र प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ । ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, पुरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदाहरुको पहिचान, अध्ययन, संरक्षण, प्रवर्द्धन एवं प्रचार-प्रसार मार्फत पर्यटन प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ। स्थानीय भाषा संस्कृतिको अध्ययन, पहिचान, संरक्षण र संवर्द्धनका लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग आवश्यक पहल गरिनेछ।

२२. भूमे नाच, पैसेरु नाच, ढङ्गे नाच, नचारु, मयुर नाच लगायतका मौलिक, ऐतिहासिक र साँस्कृतिक महत्व बोकेका नाच, बाजागाजा, मठमन्दिर, चर्च, भाषा, साहित्यजस्ता क्षेत्रको संरक्षणका साथै संस्कृतिको

पुस्तान्तरण प्रवर्द्धन लगायतका समग्र संस्कृति प्रवर्द्धन शीर्षकमा रु. २४ लाख ८० हजार बजेट विनियोजन गरिएको छ।

२३. साथै, कृत्रिम पर्यटकीय संरचनाको समेत निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ। युद्ध पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि यस वर्ष महत युद्ध स्मारिका सुदृढीकरणका लागि रु. १० लाख, चुनबाड भेरीडाँडा गणतन्त्र संग्रहालयलाई रु. १० लाख, गुरिल्ला पदमार्ग स्तरोन्नतिका लागि रु. ५ लाख, शहिद वासु स्मृति नमूना विद्यालयलाई संग्रहालयको रुपमा विकास गर्न रु. ५ लाख र आदिवासी जनजाति संग्रहालयको सुदृढीकरणको लागि रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ । चुनबाड भेरीडाँडा गणतन्त्र संग्रहालय र महत युद्ध स्मारिकाको विकासमा स्थानीय लगानीका साथै संघ तथा प्रदेश तहमा समेत आवश्यक योजनाका लागि प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारलाई अनुरोध गरिनेछ । पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रममा लागि रु. १२ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

गाउँ गाउँमा सहकारी: घरघरमा भकारी

२४. सहकारीको प्राचीन रुप अर्मपर्म र झारा प्रथा अर्थात सामूहिक विकासमा स्वतःस्फूर्त सहभागी भै गैरमौद्रिक रुपमै दिगो विकासमा टेवा पुर्याउने किसिमले उदाहरणीय काम गरेका गाउँ/टोल/संस्थाहरु मध्येबाट उत्कृष्ट एक गाउँ/टोल/संस्थालाई प्रत्येक वर्ष प्रोत्साहन तथा अनुभव आदानप्रदानका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ।

२५. सबै सहकारी संस्थाहरुले स्थानीय सम्भावना अनुसार उत्पादन तथा उद्योगहरुमा एक सहकारी मुख्य चिनारीको अवधारणा अनुसार काम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ । उत्पादन गरिएका उत्पादनहरुले उचित मूल्य प्राप्त गर्न सक्ने गरी मुख्य मुख्य बजारहरुमा सहकारी बजारहरुको विकास गरिनेछ । सहकारी क्षेत्रलाई प्रवर्द्धन गर्दै राष्ट्रिय विकासमा अत्याधिक परिचालन गर्ने नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएको राज्यको नीति अनुरूप सहकारी संस्थाहरु प्रवर्द्धन तथा क्षमता विकास र उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि रु. २५ लाख विनियोजन गरिएको छ । सहकारीमा आधारित उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि समेत आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।

२६. वित्तीय साक्षरता मार्फत सहकारी चेतनाको अभिवृद्धि गर्ने र सहकारी संस्थाहरूको संचालनको लागि ज्ञान र सीप विकास गर्दै बचत गर्ने बानीको विकास गर्न जानकारीमूलक एवं सचेतनामूलक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ । यसको लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

दिगो पूर्वाधार: गुणस्तरीय जीवनको आधार

स्थानीय सडक तथा पुल

२७. अन्तर गाउँपालिका, अन्तर वडा र अन्तर गाउँसम्म सडक संजाल विस्तारका लागि सडक नपुगेका ठाउँहरूमा नयाँ ट्यूबक खोलिने छ। गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका मुख्य सडक र सहायक सडकहरूको निर्माण, मर्मत र स्तरोन्नतिका लागि विशेष पहल गरिनेछ । ग्रामीण सडक यातायातलाई निरन्तर सुचारु गर्न नियमित सडक मर्मत गर्नुका साथै गाउँपालिकामा भएको हेभी इक्वीपमेन्टहरूलाई तयारी अवस्थामा राखिनेछ । स्थानीय सडक तथा साना पुल निर्माणका लागि रु. २ करोड ३५ लाख पचासी हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२८. आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ मा गुरुयोजनाको प्राथमिकता तथा आवश्यकताका आधारमा गाउँ कार्यपालिकाबाट निर्णय गरी थप सडक पुल तथा झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।

भूमेको दियालो: उर्जाको उज्यालो

२९. निर्मित लघु तथा साना जलविद्युत आयोजनाहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ । सम्भावनाका आधारमा आन्तरिक तथा अन्तर स्थानीय तहबीच लगानीको वातावरण निर्माण गरी उर्जा क्षेत्रलाई शक्ति र अर्थको स्रोतको रूपमा विकास गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । **जलविद्युत विकासलाई**

३०. भूमे गाउँपालिकाभर उत्पादित साना तथा लघु जलविद्युतहरूलाई एकीकृत गरी एउटै विद्युत प्रसारण लाइन मार्फत गाउँपालिकाभर एकैपटक उज्यालो बनाउन सम्भाव्यता अध्ययन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

बलियो भवन, व्यवस्थित शहर: नमूना भूमेको रह्र

३१. सामाजिक, साँस्कृतिक तथा ऐतिहासिक पहिचान नभेटिने गरी ग्रामीण वस्तीलाई व्यवस्थित बसोबासयुक्त गतिशिल शहरमा रुपान्तरण गरिनेछ । गाउँपालिकाभित्र रहेका सबै घरहरूको तथ्यांक संकलन तथा वर्गीकरण कार्य तीब्र रुपमा अघि बढाउने कार्यका लागि आवश्यक बजेट विनियोजनको व्यवस्था गरिएको छ । शहरी विकास तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड स्थानीय परिवेशका आधारमा कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

गुणस्तरीय शिक्षामा लगानी: दिगो समृद्धिको निशानी

३२. निरन्तर शिक्षा, सबैका लागि शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै शैक्षिक क्षेत्रको गुणस्तरका लागि समयसापेक्ष गुणस्तर कायम गर्न सूचना तथा संचार प्रविधि (ICT) पूर्वाधारमा जोड दिइनेछ । सामुदायिक केन्द्रलाई ICT पूर्वाधार सहितको शैक्षिक सूचना केन्द्रको रुपमा विकास गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिएको छ । गुणस्तरीय विद्यालय तथा सिकाइ केन्द्रहरूलाई प्रोत्साहन र पुरस्कारका साथै गुणस्तरहीन संस्थाले निश्चित समयभित्र सुधार गर्न नसके अन्यमा समाहित गर्ने तथा अनुदानको कटौती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३३. सामुदायिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गरी व्यापक सुधार गर्न विद्यालय क्षेत्र सुधार योजनालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । माध्यमिक विद्यालयलाई नमूना विद्यालय निर्माणको लागि भौतिक संरचना निर्माण, मेशीनरी औजार खरिद, सुविधायुक्त शौचालयको निर्माण, पुस्तकालय स्थापना, कम्प्युटर शिक्षा, प्रयोगशालाको व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनुका साथै

थप व्यवस्थापनका लागि अन्य सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ। नमूना विद्यालय निर्माण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । जसका लागि समग्रमा रु. ८० लाख रकमको व्यवस्था गरिएको छ ।

स्वास्थ्य सेवा

स्वास्थ्यमा लगानी: सुरक्षित भविष्य र दिगो जिन्दगानी

३४. कुनै पनि नागरिकले आर्थिक अभावमा आधारभूत स्वास्थ्य उपचारबाट बञ्चित हुनुपर्ने अवस्थालाई अन्त्य गर्न आगामी तीन वर्षभित्र सबै गाउँवासीले स्वास्थ्य बीमा गर्ने लक्ष्य सहित स्वास्थ्य बीमा योजना कार्यान्वयनमा ल्याउन अति विपन्न वर्गको स्वास्थ्य बिमाका लागि आवश्यक बजेट विनियोजनको व्यवस्था गरिएको छ । गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, प्रसूति गृहको स्तरीकरण, व्यवस्थापन र गाउँघर क्लिनिक संचालन तथा व्यवस्थापन लगायतका स्वास्थ्य विशेष कार्यक्रमहरूलाई विशेष जोड दिइनेछ । स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति गराएमा न्यानो झोलाका साथै पोषण झोला समेत उपलब्ध गराइनेछ । समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि सशर्त अनुदान बाहेक रु. ४ करोड ६ हजार बजेट विनियोजन गरिएको छ।

३५. आगामी आर्थिक वर्षमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच नपुगेका वडा तथा टोलहरूमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई स्थापनाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

युवा, खेलकूद तथा मनोरञ्जन

३६. युवाहरूलाई गाउँपालिकाको Youth Think Tank को रूपमा विकास गर्न गाउँपालिकामा युवा विकास केन्द्र स्थापनालाई प्राथमिकता दिइनेछ । युवाको विकासको लागि गुणस्तरीय र व्यवसायिक शिक्षा, रोजगारी, उद्यमशीलता र सीप विकास, युवा स्वास्थ्य र सामाजिक सुरक्षा, परिचालन, सहभागिता र नेतृत्व विकासका साथसाथै खेलकूद र मनोरञ्जन क्षेत्रसँग सम्बन्धित कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । खेलकूद क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न वडा स्तरिय खेलकूद आयोजना, गाउँ स्तरीय खेलकूद टिम परिचालन र

सीप विकास, गाउँ फिल्ड निर्माण, खेलकूद सामग्रीको व्यवस्था गर्न युवा तथा खेलकूद मनोरञ्जनका लागि समग्र रूपमा रू. ५१ लाख ८४ हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

सफा र शुद्ध खानेपानी: सरसफाइ गर्ने हाम्रो बानी

३७. आगामी २०७८ सम्म पूर्ण सरसफाइयुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्न भूमे गाउँपालिकाको ५ वर्षे रणनीतिक सरसफाइ कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ। पूर्ण सरसफाइयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानका लागि कार्यक्रम प्रभावकारी ढङ्गले अगाडी बढाइनेछ। सरसफाई र फोहरमैला तथा ढल व्यवस्थापनका लागि घरघरमा कुहिने र नकुहिने फोहोर वर्गीकरण गरी संकलन र व्यवस्थापनका लागि सरसफाई अभियान सञ्चालन र सार्वजनिक स्थल तथा विद्यालयहरूमा शौचालय निर्माण र फोहर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको निःशुल्क वितरणको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

३८. महिला, बालबालिका, अपांग, आदिवासी जनजाती, दलित, ज्येष्ठ नागरिक र विपन्न वर्ग क्षेत्र लगायत पिछडिएको वर्ग समुदायको उत्थानको लागि सामाजिक विकास शाखाबाट सञ्चालन हुने गरी सामाजिक समावेशीकरण तथा सशक्तिकरण कार्यक्रमका लागि रकम विनियोजन भएको छ । यसबाट सशक्तिकरण, क्षमता विकास, पूर्वाधार निर्माण लगायतका लक्षित वर्गसँग सम्बन्धित योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि महिला, बालबालिका, अपांग, जनजाती, दलित, ज्येष्ठ नागरिक, विपन्न वर्गको लागि लक्षित समूह विकास कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा लाभान्वितको सुनिश्चितता गराइनेछ ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

वन तथा भू-संरक्षण र जलाधार संरक्षण

३९. "सफा र हरियाली: समृद्ध भूमे" नारालाई सार्थक तुल्याउन "एक घर दश फलफूल" कार्यक्रम मार्फत वन संरक्षणमा जोड दिइनेछ । ग्रामीण सडकहरुमा फ्रुट करिडोर तथा ग्रीन करिडोरको अवधारणालाई मूर्त रूप दिन सुरुवाती बजेट विनियोजन गरेको छ ।
४०. दिगो वन व्यवस्थापनद्वारा वन क्षेत्रको उत्पादकत्व र वन पैदावारको उत्पादन वृद्धि गरिनेछ। वन क्षेत्रको विकास र विस्तारको लागि वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ । सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम, पहिरो गएको र नाङ्गा डाडाँहरुमा वृक्षारोपण, डालेघाँस रोप्ने कार्यलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । जल तथा भूमिको संरक्षण, पानीको मुहानहरुको संरक्षणको लागि प्रत्येक वडामा अभियान संचालन गरिनेछ। मुहान सफा राख्ने, मुहान वरिपरि विरुवा रोप्ने, मुहान संरक्षण गर्ने कार्यलाई कडाईका साथ लागू गरिनेछ। महत्वपूर्ण नदी, खोला, ताल, सिमसार क्षेत्रको पहिचान र संरक्षणमा विशेष जोड दिइनेछ ।

वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन

४१. वन तथा वातावरणीय संरक्षणमा जोड दिई जलवायु परिवर्तनका असर र प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्न जलवायु परिवर्तनका कारक तत्वहरुको पहिचान गरी ती तत्वहरुको न्यूनिकरणको लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी संचालनमा ल्याइनेछ । जलवायु परिवर्तन सम्बन्धमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन इकाइ गठन गरी कार्य प्रारम्भ गरिनेछ । यस क्षेत्रमा अन्य गैरसरकारी संघसंस्थाहरुको कार्यक्रमको अलावा रू. ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

विपद् व्यवस्थापन

४२. विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी विपद् पूर्व, विपद्को अवस्थामा र विपद्पछिको अवस्थामा अपनाउनुपर्ने उपाय तथा पुननिर्माण र पुनस्थापना कार्यहरुको बारेमा जनचेतना

फैलाउन वडास्तरमा सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। सबै वडामा विपद् जोखिम न्यूनिकरण समिति गठन गरिनेछ । गाउँपालिकामा स्थापित विपद् जोखिम कोषमा रकम उक्त कोषमा संचित हुने व्यवस्था मिलाइएको छ। उक्त कोषमा वार्षिक रुपमा सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूले अनिवार्य रुपमा कम्तिमा २ दिनको पारिश्रमिक जम्मा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । विपद् जोखिम कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम कार्यान्वयन गरिनेछ । चालु आर्थिक वर्षमा विपद् व्यवस्थापन कोष समेत गरी जम्मा रु. ५ लाख ३२ हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

संस्थागत विकास, सुशासन तथा सेवा प्रवाह

४३. सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत अनुशासनप्रति प्रतिवद्ध, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, प्रविधियुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउन पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई समय समयमा ज्ञान, सीप अभिवृद्धि गर्ने खालको क्षमता विकास तालिम, अभिमुखिकरण तथा पुनर्ताजगी सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
४४. संस्थागत सक्षमता र संस्थागत स्मरणलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पूर्वाधार निर्माण, आधुनिक नागरिक वडापत्र, सेवा प्रवाहमा मापदण्ड निर्माण तथा सेवाप्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको विकासका लागि अध्ययन, विकास र सञ्चालनका आवश्यक बजेटको विनियोजन गरिएको छ।
४५. आम नागरिकको सूचनाको हकको प्रत्याभूति दिलाउन तथा सूचना तथा तथ्यांक व्यवस्थापनको लागि सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना गरिनेछ। संगठनले गरेका कार्य प्रगतिको सम्बन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, व्यवस्थापन परिक्षण, गुनासो व्यवस्थापनमा उपयुक्त विधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

४६. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना देहाय बमोजिम रहेको छ ।
४७. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ का लागि रू. ३१ करोड ३० लाख ५९ हजार आठ सय विनियोजन गरिएको छ । कुल विनियोजनमध्ये नियमित दायित्व अन्तर्गत समानीकरण अनुदानबाट चालु तर्फ रू. ५ करोड ३९ लाख ३१ हजार अर्थात समानीकरण बजेटको १७ दशमलव २२ प्रतिशत तथा सशर्त चालु अनुदान तर्फ रू. ११ करोड १८ लाख अर्थात कूल बजेटको ३१ दशमलव ८८ प्रतिशत तथा बहुक्षेत्रीय पोषणतर्फ १४ लाख १३ हजार समेत गरी चालु तर्फ रू. १५ करोड ५१ लाख ४४ हजार अर्थात ४९ दशमलव ५६ प्रतिशत र पुँजीगत तर्फ प्रदेश सशर्त पुँजीगत अनुदान रू. ९६ लाख समेत गरी रू. १५ करोड ७९ लाख १५ हजार ८ सय अर्थात् ५० दशमलव ४४ प्रतिशत प्रतिशत रहेको छ ।
४८. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ का लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतहरूमध्ये आन्तरिक राजश्वबाट रू. ५७ लाख ८६ हजार सात सय चालीस अर्थात एक दशमलव ८५ प्रतिशत, वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रू. ११ करोड ५९ लाख १२ हजार अर्थात् ३७ दशमलव ०३ प्रतिशत, सःशर्त अनुदानबाट रू. ११ करोड ९० लाख अर्थात् ३८ दशमलव ०१ प्रतिशत, चालु आर्थिक वर्षबाट मौज्जात हुने अनुमानित रू. ५० लाख ७६ हजार चार सय साठी र स्थानीय जनसहभागिताबाट रू. ८१ लाख ५० हजार छ सय अर्थात् २ दशमलव ६० प्रतिशत व्यहोर्ने प्रक्षेपण गरिएको छ।
४९. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ का लागि गैरसरकारी संस्थाहरूको कार्यक्रम समेत वार्षिक कार्यक्रम सहित बजेट प्रस्ताव प्राप्त भएको छ । उक्त बजेट रकम गाउँपालिकाको वार्षिक विकास कार्यक्रममा समावेश गरी प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

५०. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ का लागि आन्तरिक राजश्व परिचालन नीतिका उद्देश्य निम्नानुसार रहेका छन्:

- कर गरेर कर उठाउनुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्न सचेतना कार्यक्रम मार्फत सबै नागरिकमा कर तिर्ने प्रवृत्तिको विकास गर्ने ।
- वडा कार्यालय र गाउँ कार्यपालिकाबीच परस्पर सहयोग, सहकार्य र समन्वयको वातावरण निर्माण गरी सबै प्रकारका आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई करको दायरामा समेटि अधिकतम् राजश्व परिचालनमा जोड दिने र राजश्व चुहावट नियन्त्रण गर्ने ।
- वित्त भए चित्त ठूलो हुन्छ भन्ने कथन बमोजिम आन्तरिक राजश्व परिचालनमा दिगो वृद्धिदर हासिल गरी स्थानीय वित्त प्रणालीलाई सुदृढ तुल्याउने गरी राजश्व प्रणालीमा सुधार गर्ने।
- स्वच्छ एवं पारदर्शी कर प्रणाली अवलम्बन गर्दै राजश्व प्रणालीलाई समन्यायिक एवं लगानीमैत्री बनाउने ।
- आन्तरिक राजश्वका थप स्रोतहरू पहिचान गरी मौजुदा आन्तरिक करका दरहरूलाई लागत प्रभावी बनाउने ।
- कृषि लगायत अन्य क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाई निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने ।

५१. माथि उल्लेखित उद्देश्य हासिल गर्नको लागि देहाय बमोजिमका नीति तथा कार्यक्रमहरू अवलम्बन गरिनेछन्:

- सार्वजनिक सेवा र राजश्वबीचमा तादाम्यता कायम गर्दै कर नतिर्ने व्यक्ति वा नागरिकलाई कर नतिरेसम्म सार्वजनिक सेवाबाट बञ्चित गराउने नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
- करको दरभन्दा दायरा विस्तारलाई प्राथमिकता दिई कराधारलाई थप फराकिलो बनाउँदै लगिनेछ।

- राजश्व संकलनको लागि आवश्यक जनशक्ति परिचालन गरी करदातालाई सहज रूपमा कर तिर्ने वातावरण निर्माण गरिनेछ ।
- कर प्रणालीमा प्रक्रियागत सरलीकरणका लागि प्रशासनिक, कानुनी तथा प्राविधिक विषयहरूमा एकरूपता र स्पष्टता हुने गरी सुधारको प्रस्ताव तयार गरी लागू गरिनेछ ।
- करदाताले तिरेको करको जानकारी दिने गरी एकीकृत कार्ड बनाई निजलाई उपलब्ध गराईने व्यवस्थाको सुरु गरिनेछ र सोही कार्डको आधारमा सेवाप्रवाह र विकास निर्माणका कार्यमा संलग्न हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- न्यून बिजकीकरण, चोरी निकासी/पैठारी र अवैध व्यापार रोकथामका लागि विशेष रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- करदाता तथा आम नागरिकका लागि सूचनामूलक एवं सचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी करदाता शिक्षा कार्यक्रमहरूलाई निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । यस्तो शिक्षा, सूचना र सचेतना सम्बन्धी कार्यहरू आवश्यकता अनुसार निजी, गैरसरकारी, उपभोक्ता हितकारी एवं पेशागत संघसंस्थाहरू समेतको सहभागिता र समन्वयमा सञ्चालन गरिनेछ ।

अध्यक्ष महोदय तथा उपस्थित महानुभावहरू,

५२. बजेट तर्जुमा तथा बजेट छलफलको क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण पदाधिकारीज्यूहरू, कर्मचारी साथीहरू, बुद्धिजीवि वर्ग, नागरिक समाज तथा सामुदायिक संघसंस्था सबैमा हार्दिक आभार तथा धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
५३. अन्त्यमा, समृद्ध भूमे गाउँपालिका निर्माणका लागि प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष रूपमा निरन्तर सहयोग, सद्भाव र चासोका साथ उत्प्रेरणा र सहयोग प्रदान गर्नुहुने आम शुभेच्छुक, भूमेबासी जनता, करदाता, सरकारी,

गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं । जसरी बजेट तर्जुमामा सहयोग र सद्भाव प्राप्त भयो त्यसैगरी बजेटको सफल कार्यान्वयनमा पनि सबैको खुला सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

५४. हामी इतिहास निर्माणको चरणमा छौं । हाम्रो यात्रा कठिन छ तर भविष्य उज्वलमय छ । वर्तमान वस्तुगत यथार्थ धरातलमा उभिएर चुनौतिहरुको सामना गर्न हामी सबै कटिवद्ध, प्रतिवद्ध र एकतावद्ध बनौं। उज्वल भविष्य निर्माणको लागि आशावादी बनौं ।

धन्यवाद !